

Ny søknad om bauta over frontkjempere

102794

RP
26/3-93

Vil Finland stille statens grunn til disposisjon for å hedre norske frontkjempere som er dømt for landsforræderi?

OLAV TRYGGE STORVIK

Spørsmålet er igjen blitt aktuelt etter at gjenlevende frontkjempere, deres etterlatte og pårørende på ny har henvendt seg til finske myndigheter med bønn om at det blir satt opp et monument over falske nordmenn ved Norvajarvi krigskirkegård utenfor Rovaniemi. Det er det finske statlige skogstyret som disponerer grunnen.

Forsvarsattacheen ved den finske ambassade, oberstløytnant Tapani Hankaniemi, bekrefter at familiemedlemmer av frontkjempere i brev til

finske myndigheter har bedt om at det reises et monument over falske nordmenn i de finske kriger 1939-44. Han vet ikke hvor saken står eller hvilket utfall den vil få. Hankaniemi har selv ikke noe oppdrag i denne forbindelse, men sier at den finske ambassade har registrert stor interesse for et krigsmonument, og har mottatt henvendelser fra flere hundre nordmenn.

Ca. 2000 nordmenn deltok i strid i de finske kriger. Under Vinterkrigen 1939/40 meldte det seg flere hundre frivillige med norske myndigheters stilltiende godkjenning. Senere, da krigen fortsatte fra 1941 til -44, deltok enda flere som resultat av Quisling-styrets vervekampanjer. Dette var folk som meldte seg frivillig til tyske SS-avdelinger, ble ført tyske uniformer og fikk soldatopplæring i treningsleirer i Tyskland. Noen ble sendt til fronten i Øst-Eu-

ropa og i Russland, mens andre havnet i tyske avdelinger på nordfronten i Finland. 196 nordmenn falt i hard strid i Finland, særlig i Salla-området, men også ved andre frontavsnitt.

Efter krigen ble de overlevende dømt som landsforrædere i Norge. Det er deres pårørende som nå søker å få reist et krigsmonument i Finland.

Innsamling

Det var nazi-avisen Folk og Land som i fjor for første gang berettet om planene om bauta i Finland. Penger var samlet inn, og det finske skogstyret hadde stilt tom til disposisjon. Stortingspresident Jo Benkow reagerte spontant da planen ble kjent, og protesterte direkte overfor talmannen (presidenten) i den finske riksdag.

Efter en tids forlegen taushet på finsk side, ble saken løst ved at det statlige skogstyret trakk tilbake tillatelsen til å opprette krigsmonumentet i Rovaniemi. Ifølge det lapplandske skogstyrets sjef, Hannu Jokinen, hadde man gransket den norske veteranorganisasjonen nærmere. Det viste seg da at en av aktivistene bak ansøkingen var blitt idømt fengselsstraff for landsforræderi og hadde vært i Gestapos tjeneste.

Ifølge oberstløytnant Hankaniemi er søknaden denne gang ikke sendt på vegne av frontkjempernes veteranorganisasjoner, men pårørende og familiemedlemmer. Foreløpig er det uvisst om det stiller saken i et nytt lys.